

Ćwiczenia słuchowe

Percepcja słuchowa angażuje trzy rodzaje słuchu;

- słuch fizyczny – odpowiedzialny za prawidłowe odbieranie wrażeń słuchowych
- słuch muzyczny – odpowiedzialny za różnicowanie wysokości i jakości dźwięków
- słuch fonematyczny – odpowiedzialny za identyfikowanie i różnicowanie dźwięków mowy ludzkiej

Odbiór dźwięków z otoczenia jest bardzo ważny dla każdego człowieka a tym bardziej dla dziecka. Uczy się ono odbierania, rozróżniania i nazywania dźwięków. Brak odpowiedniej stymulacji powoduje, że dzieci mogą mieć duże trudności z odbiorem świata. Codzienne i spontaniczne zabawy słuchowe uwrażliwiają dziecko na odbiór dźwięków. Warto różnicować rodzaje dźwięków dobiegających z różnych miejsc, różnych sytuacji.

Prawidłowy rozwój percepcji słuchowej ma bardzo duże znaczenie w rozwoju dziecka. Nieprawidłowości w rozwoju percepcji słuchowej stanowią jedną z wielu przyczyn nieprawidłowego rozwoju mowy oraz niepowodzeń dzieci w początkowej nauce czytania i pisania.

Systematyczne prowadzenie ćwiczeń rozwijających percepcję słuchową ma ogromny wpływ na prawidłowy przebieg procesu uczenia umiejętności nabywania mowy, nauki czytania i pisania.

Celem ćwiczeń słuchowych jest:

- uczenie koncentrowania uwagi na sygnałach dźwiękowych,
- wypracowanie umiejętności rozróżniania dźwięków otaczającego świata i identyfikowania ich z określonymi sytuacjami, przedmiotami oraz zjawiskami,
- różnicowanie dźwięków pod kątem ich cech: wysokości, natężenia, długości, barwy,
- identyfikowanie poszczególnych podstawowych realizacji fonemów,
- rozróżnianie cech prozodycznych języka: akcentu, intonacji, tempa mowy, iloczasu, natężenia głosu,
- rozróżnianie wariantów realizacyjnych fonemów (czyli poszczególnych głosek).

Ćwiczenia słuchowe z małymi dziećmi dostosowuje się do ich poziomu percepcji. W trakcie ich prowadzenia korzysta się z formy zabawowej. U dzieci z zaburzeniami koncentracji uwagi, niezależnie od współwystępującej określonej wady mowy, wskazane są ćwiczenia koncentracji i uwagi słuchowej.

Propozycje zabaw słuchowych:

- rozpoznawanie i różnicowanie głosów zwierząt (zabawki i gry dźwiękowe, odgłosy odtwarzanych nagrań)
- rozpoznawanie dźwięków z otoczenia
- rozpoznawanie dźwięków instrumentów (wszelkie gry dźwiękowe)
- wytwarzanie różnych dźwięków za pomocą określonych przedmiotów (np. papieru, piłki, wody, szkła, balonów)
- gra na prostych instrumentach muzycznych
- rozpoznawanie onomatopei (np. kto woła: hau-hau..)
- rozpoznawanie osób po głosie
- rozpoznawanie i różnicowanie dźwięków wysokich, niskich
- rozpoznawanie i różnicowanie rytmów
- odtwarzanie rytmu
- rozpoznawanie rytmu
- odgadywanie usłyszanego rytmu
- wyszukiwanie obrazków z podaną liczbą sylab
- zabawy z rymami
- wyszukiwanie wyrazów rymujących się
- nauka rymowanek
- ćwiczenia pamięci słuchowej
- powtarzanie ciągów słów, cyfr
- nauka piosenek, wierszyków
- analiza wyrazowa zdania
- dzielenie zdań na wyrazy
- porównywanie długości zdań
- analiza i synteza sylabowa wyrazów
- łączenie wyrazów wypowiedzianych sylabami
- dzielenie wyrazów na sylaby
- porównywanie długości wyrazów
- kończenie wyrazów odpowiednią sylabą
- tworzenie ciągów wyrazów np. zaczynających się ostatnią sylabą
- rozwiązywanie rebusów obrazkowo-sylabowych
- analiza i synteza głoskowa
- rozpoznawanie wyrazów z podanych głosek

- określanie jaka głoska występuje na początku wyrazu (należy zaczynać od samogłosek, które wypowiadamy dłużej)
- określanie jaka głoska występuje na końcu wyrazu (należy zaczynać od spółgłosek)
- układanie wyrazów z podanych głosek
- różnicowanie wyrazów różniących się jedną głoską np. góra – kura.

